

2(10)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

УДК 351:364-3+37.01

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2\(10\)-113-123](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-113-123)

Грабар Едіта Василівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи, Західноукраїнський національний університет, м. Свалява, тел.: (03133) 2-10-37, <https://orcid.org/0009-0002-7989-3018>

Антонюк Віктор Васильович кандидат наук із державного управління, старший викладач кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, тел.: (0352) 51-75-36, <https://orcid.org/0000-0002-3744-0339>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВОЛОНТЕРСТВА В УКРАЇНІ ТА РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ У ЦЬЙ СФЕРІ

Анотація. Війна в Україні, що розпочалася у 2014 році та продовжилася повномасштабним вторгненням росії на наші території 24 лютого 2022 року, стала трагедією не лише для українців, а й для всього міжнародного співтовариства. Конфлікт призвів до величезних людських жертв, руйнувань інфраструктури та порушення прав людини. Багато міст і сіл стали аренами бойових дій, а мільйони людей були змушені покинути свої домівки, ставши внутрішньо переміщеними особами чи біженцями.

Саме тому, починаючи з 2014 року, волонтерська діяльність в Україні набуває критично важливого значення, ставши одним із основних чинників підтримки держави та громадянського суспільства. В умовах військових дій, коли ресурси обмежені, саме волонтери надають необхідну допомогу, організовують збір коштів і гуманітарних вантажів, підтримують внутрішньо переміщених осіб, медичних працівників та військових. Їхня діяльність охоплює широкий спектр – від допомоги на фронті до надання психологічної підтримки та організації освітніх програм для дітей і дорослих. І це не лише прояв громадянської позиції, а й особистий внесок у нашу спільну Перемогу.

Волонтери України, у тому числі й академічної спільноти, часто зустрічаються з багатьма проблемами як з боку держави, так і з боку суспільства. Ці недоліки можуть суттєво впливати на ефективність діяльності, мотивацію та подальший розвиток волонтерства, на розвиток культури соціальної відповідальності серед учасників освітнього процесу.

Дослідження цих проблем та шляхів розвитку волонтерської діяльності має бути в центрі уваги науковців, дослідників та суспільства загалом, адже від підтримки та співпраці всіх учасників волонтерського руху залежить

життя, здоров'я та благополуччя військових і цивільних громадян, розвиток культури і соціальної відповідальності в суспільстві, особливо серед дітей та молоді, та збільшення частки суспільства, охопленої волонтерством.

Ключові слова: волонтер, волонтерський рух, волонтерська діяльність, благодійність, громадянське суспільство, академічна спільнота.

Hrabar Edita Vasylivna Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor of the Department of Psychology and Social Work, West Ukrainian National University, Svalyava, tel.: +380505938513, <https://orcid.org/0009-0002-7989-3018>

Antoniuk Viktor Vasyliovych Candidate of Public Administration Sciences, senior lecturer of the Management, Public and Personnel Administration Department, West Ukrainian National University, Ternopil, tel.: (0352) 51-75-36, <https://orcid.org/0000-0002-3744-0339>

CURRENT ISSUES OF VOLUNTEERISM IN UKRAINE AND THE ROLE OF THE ACADEMIC COMMUNITY IN THIS AREA

Abstract. The war in Ukraine, which began in 2014 and escalated with Russia's full-scale invasion on February 24, 2022, has been a tragedy not only for Ukrainians but also for the entire international community. The conflict has resulted in massive human casualties, the destruction of infrastructure, and violations of human rights. Many cities and towns have become battlegrounds, forcing millions to flee their homes and become internally displaced persons (IDPs) or refugees.

Since 2014, volunteer activities in Ukraine have gained critical importance, becoming one of the key factors in supporting both the state and civil society. In the context of warfare and limited resources, volunteers provide essential aid, organize fundraising initiatives and humanitarian shipments, and support IDPs, medical workers, and soldiers. Their activities span a wide range: from frontline assistance to psychological support and organizing educational programs for children and adults. This is not only an expression of civic engagement but also a personal contribution to our shared victory.

Ukrainian volunteers, including those within the academic community, often face numerous challenges from both the state and society. These obstacles can significantly affect the effectiveness of their activities, motivation, and the further development of volunteering. Additionally, they influence the cultivation of a culture of social responsibility among participants in the educational process.

Research into these challenges and the ways to develop volunteer activities should be a priority for scholars, researchers, and society at large. The support and collaboration of all participants in the volunteer movement are crucial for

safeguarding the lives, health, and well-being of military personnel and civilians, fostering a culture of social responsibility in society, particularly among children and youth, and increasing the proportion of people involved in volunteering.

Keywords: volunteer, volunteer movement, volunteer activity, charity, civil society, academic community.

Постановка проблеми. Із початком повномасштабної російської агресії в Україні особливо актуалізувалися питання розвитку волонтерського руху, частка якого в суспільстві значно зросла. Представники різних вікових груп, об'єднавшись, спрямовують свої зусилля на допомогу військовим і цивільним, а масштаби волонтерської діяльності перевершили очікування багатьох. Волонтерський рух став важливим інструментом підтримки держави, громадянського суспільства та людей, які постраждали від війни.

Однак разом із масштабуванням волонтерської діяльності виникли певні проблеми, що потребують системного вирішення для забезпечення ефективного функціонування волонтерського руху. Серед основних викликів можна виділити нестачу ресурсів, брак координації між державними та громадськими ініціативами, а також необхідність посилення мотивації і підвищення професійності волонтерів.

У статті проаналізовано особливості розвитку волонтерського руху в Україні, зокрема участь у ньому академічної спільноти, яка відіграє важливу роль у підтримці цього процесу. Досліджено специфіку функціонування волонтерства в умовах війни, а також значення освіти у формуванні культури волонтерства.

Діяльність волонтерів розглядається як ключовий чинник заснування та розвитку громадянського суспільства. Залучення академічної спільноти до волонтерської діяльності сприяє формуванню культури соціальної відповідальності серед учасників освітнього процесу. Це не лише підвищує рівень соціальної активності молоді, але й сприяє розвитку її практичних навичок, соціальної і громадянської компетентностей, що важливо для успішної інтеграції в суспільство та на ринок праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему волонтерства в Україні під час війни досліджували та вивчали такі науковці: З. Бондаренко, О. Гарань, А. Двігун, Р. Драпушко, М. Павліковський, О. Лихоманов, Ю. Мірошніченко, В. Потапенко, С. Поляруш, Т. Журавель та інші.

Значний внесок у дослідження гуманітарних аспектів війни та волонтерства зробили й міжнародні науковці, такі як Мері Калдор, Девід Чендлер та Філіп Гудас, чиї роботи аналізують роль громадянського суспільства у подоланні криз. Серед українських дослідників варто також відзначити Олену Стяжкіну, Ірину Бекешкіну та Анну Лінчевську, які зосереджують увагу на соціальних і медичних аспектах волонтерства.

Враховуючи актуальність проблематики та масштаб гуманітарної кризи, важливо продовжити дослідження цієї теми, залучаючи міждисциплінарні підходи та міжнародний досвід.

Мета статті – проаналізувати явище волонтерства в Україні в сучасних умовах, розкрити основні аспекти діяльності волонтерського руху, зокрема за участю академічної спільноти, розглянути приклади цієї діяльності, виявити основні проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення для підвищення ефективності волонтерської роботи.

Виклад основного матеріалу. Волонтерський рух є частиною кожної цивілізації та будь-якого суспільства. Волонтер – це людина, яка добровільно здійснює соціально спрямовану некомерційну діяльність шляхом надання волонтерської допомоги.

Волонтерські організації відіграють головну роль у розвитку економіки, будучи роботодавцями та постачальниками послуг, які збільшують економічну віддачу країни і знижують навантаження на державні витрати. Вони сприяють створенню умов для навчання, підвищення кваліфікації та покращення можливостей працевлаштування громадян [2].

Волонтерство вносить значний вклад і в світову економіку. Згідно з даними Центру досліджень громадянського суспільства Джона Хопкінса, у 2017 році близько 140 мільйонів осіб у 37 країнах були задіяні у добровольчій роботі, загальна економічна вартість якої становила 1,348 трлн дол. США, або 2,4% світової економіки [1]. Водночас важливо відзначити, що ці цифри продовжують зростати через посилення глобальних викликів, зокрема, пандемії, військових конфліктів та кліматичних катастроф.

Значення волонтерства виходить за межі економіки, адже воно позитивно впливає на суспільство, зміцнюючи соціальну згуртованість, створюючи можливості для особистого розвитку та підвищуючи рівень добробуту громадян.

У більшості країн держава підтримує волонтерство, стимулюючи участь громадян у таких ініціативах. Волонтерство за кордоном надає унікальний досвід, сприяє особистісному та професійному розвитку, але вимагає гнучкості, терпіння та відкритості до нових культур. Варто враховувати, що міжнародне волонтерство – це участь у програмах гуманітарної допомоги, екологічних ініціативах або освітніх проектах, що розширює межі співпраці між країнами.

Кожна країна має свої особливості в управлінні волонтерськими програмами, тому важливо ретельно досліджувати можливості, враховувати культурні нюанси та підготовку, яку може потребувати волонтерство в конкретній країні. Волонтерство в інших країнах має свою специфіку, яка залежить від культурних, соціальних та економічних умов кожної країни.

Наприклад, в європейських країнах широко розвинені програми молодіжного волонтерства, зокрема Європейський корпус солідарності, який фінансується ЄС. У США волонтери часто залучаються до освітніх та екологічних ініціатив, тоді як в Азії популярність здобувають проекти, пов'язані з охороною здоров'я.

На думку фахівців, існують певні переваги у здійсненні волонтерської діяльності. Розглянемо їх.

1. Волонтерство дає змогу познайомитися з іншими представниками громади та зробити її кращою разом, бо навіть допомога в незначних завданнях може суттєво змінити життя людей, суспільних груп та організацій, які цього потребують.

2. Волонтерська діяльність корисна для психічного та фізичного здоров'я, оскільки вона допомагає протидіяти наслідкам стресу, гніву та тривоги, а також боротися з депресією. Вимірюючи рівень гормонів та мозкової активності, дослідники виявили, що розуміння того, що ти корисний іншим, приносить людині величезне задоволення.

3. Надбані під час волонтерської діяльності навички, зокрема робота в команді, вирішення проблем, креативне мислення, планування проєктів, управління завданнями та організація заходів, знадобляться і в професійній діяльності.

4. Волонтерство приносить задоволення, адже це простий спосіб дослідити свої інтереси, творчі здібності та захоплення.

5. Волонтерство формує мережу соціальних контактів, яка може бути корисною для подальшої співпраці у професійній сфері.

Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», волонтерська діяльність – це добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги – роботи та послуги, які безоплатно виконуються і надаються волонтерами. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності. Безоплатне виконання робіт або надання послуг особами, що здійснюється на основі сімейних, дружніх чи сусідських відносин, не є волонтерською діяльністю [4].

Сьогодні сформувалися суттєві особливості волонтерської діяльності в Україні [2]. Серед основних варто виділити:

- високий рівень ініціативності та незалежності в діяльності волонтерських структур;
- становлення волонтерських структур як організацій громадянського суспільства, які професійно задовольняють певні потреби;
- певна «вимушеність» волонтерських ініціатив як наслідок недостатньої ефективності державних інститутів або обмеженості ресурсів держави;

- розширення участі професіоналів із різних сфер, таких як ІТ, підприємництво тощо, що допомагає по-новому підходити до вирішення проблем;
- залучення міжнародної допомоги та координація із закордонними організаціями.

Отже, волонтерський рух в Україні на сучасному етапі є проявом певної зрілості громадянського суспільства, який доповнює функції державних органів, сприяє стабілізації і регулюванню суспільних відносин в умовах війни.

Але поряд із позитивними аспектами волонтерської діяльності існують проблемні питання у цій сфері. Найбільш характерними вважаємо:

1. Бюрократичні перешкоди. Волонтерські організації часто стикаються з бюрократією під час ввезення гуманітарної допомоги, що значно ускладнює процес і зменшує швидкість реагування на потреби. Це, зокрема, складний процес розмитнення, що є причиною затримок у доставці необхідних матеріалів до України.

2. Корупція та контроль. Існує проблема з корупцією та спробами держави взяти під контроль волонтерські потоки через призначення «смотрящих» або створення системи, де волонтерство використовується для політичних чи особистих цілей. Такий підхід призводить до зменшення довіри населення до волонтерських ініціатив.

3. Фінансування та ресурси. Багато волонтерських організацій стикаються з проблемами фінансування та нестачею ресурсів, особливо коли йдеться про тривалі проекти або потреби, що виникають у конфліктних зонах. Ці проблеми обмежують їхні можливості своєчасно надавати допомогу.

4. Юридичні аспекти. Законодавство України щодо питань волонтерства потребує уточнення та вдосконалення, оскільки не всі правові аспекти регулюються чітко, що створює юридичні незручності для волонтерів і організацій.

Зважаючи на вищезазначене, пропонуємо певні шляхи вирішення цих питань:

1. Спрощення бюрократичних процедур шляхом впровадження більш гнучких та швидких процедур для ввезення гуманітарної допомоги. Це сто-сується передусім введення спеціальних митних режимів для волонтерських організацій.

2. Забезпечення прозорості та контролю за проявами корупції у діяльності волонтерських організацій, що сприятиме запобіганню використання волонтерства для корупційних цілей, шляхом впровадження незалежного аудиту або підвищення громадського контролю.

3. Фінансування через фонди або програми підтримки волонтерства шляхом налагодження партнерства з представниками бізнесу, створення платформ для краудфандингу, а також залучення міжнародних донорів.

4. Модернізація законодавчої бази, яка врегулює волонтерську діяльність та забезпечить чіткі права й обов'язки волонтерів, а також спростить процедуру реєстрації та діяльності волонтерських організацій.

5. Проведення кампаній з інформування громадськості про можливості волонтерства, його значення та способи залучення, які сприятимуть підвищенню його популярності та ефективності, освіченості волонтерів щодо їх прав та обов'язків.

Розглянемо підвищення ролі освіти у волонтерстві, яка є багатогранною та надзвичайно важливою і впливає на такі ключові аспекти:

- ✓ підготовка та навчання волонтерів, зокрема курси з першої медичної допомоги, менеджменту проєктів, психологічної підтримки, проведення комунікації тощо;
- ✓ підвищення обізнаності та поінформованості волонтерів шляхом залучення до семінарів, лекцій, дискусій, для обговорення актуальних проблем та ролі волонтерів у суспільстві;
- ✓ розвиток соціальної відповідальності в освіті, який сприятиме усвідомленню учнями та студентами значення своєї ролі в суспільстві, та спонукатиме їх до активної участі у волонтерській діяльності;
- ✓ створення волонтерських програм на базі університетів та шкіл, співпраця з існуючими організаціями, впровадження волонтерства до навчального плану або позакласної діяльності, які допоможуть учням та студентам: зрозуміти важливість соціальної відповідальності та сприятимуть формуванню активної громадянської позиції; отримати практичний досвід у різних сферах – від організації заходів до роботи з людьми, що потребують підтримки; нарощувати соціальні зв'язки у громадах; створювати позитивний імідж не лише для своїх студентів, а й для місцевої громади; налагодити співпрацю з існуючими організаціями (як місцевими, так і міжнародними), що дає можливість студентам брати участь у масштабних проєктах, долучатися до важливих ініціатив та отримувати доступ до нових ресурсів і можливостей для самореалізації; мотивувати студентів та учнів до подальшого розвитку в обраній сфері; у розвитку ініціатив, спрямованих на покращення соціальних умов у громаді, зокрема через допомогу малозабезпеченим, людям з інвалідністю або вразливим категоріям населення;
- ✓ дослідження та інновації з метою проведення аналізу ефективності волонтерських програм, вивчення впливу волонтерства на різні аспекти суспільного життя, розробки нових методів та підходів до волонтерства;
- ✓ створення в освітніх закладах мереж волонтерів для обміну досвідом між різними групами, співпраці з міжнародними організаціями, що може підвищити масштаб та якість волонтерських зусиль;

✓ підтримка ментального здоров'я волонтерів, які часто стикаються із ситуаціями, що призводять до травматичних наслідків або стресу, шляхом забезпечення їм доступу до психологічної допомоги та ресурсів для самодопомоги.

Практика свідчить, що освіта не тільки готує волонтерів до своїх функцій, але й заохочує довгострокове залучення до волонтерської діяльності, створюючи культуру, де волонтерство вважається важливою частиною особистісного та професійного розвитку.

Особливістю волонтерського руху також є те, що більшу його частину складає студентська молодь. Участь молодих людей у волонтерському русі дає їм можливість зробити особистий внесок у вирішення соціальних проблем, випробувати свої можливості, беручи участь у проектах і програмах соціальної спрямованості тощо.

Роль академічної спільноти та студентської молоді у волонтерському русі під час війни в Україні пропонуємо розглянути на прикладі волонтерської діяльності колективу Західноукраїнського національного університету (далі – ЗУНУ), м. Тернопіль. Із перших днів війни волонтерський центр ЗУНУ допомагає усім, хто покинув домівки, рятуючи свої родини: дітям, жінкам, літнім людям. Скривджені війною, вони приїжджають, щоб отримати прихисток та загоїти свої душевні рани від втрат. Студенти та викладачі ЗУНУ намагаються зробити усе, щоб люди, які знайшли прихисток у цьому закладі вищої освіти, відчували себе якомога комфортніше. До волонтерської справи також долучаються іноземні студенти класичного університету Тернополя, які попри війну залишилися навчатися в Україні. Колектив ЗУНУ в перші дні війни перерахував 2 млн 311 тисяч 937 грн на потреби Збройних сил України, а також у перші місяці війни надав допомогу у проживанні й харчуванні більше 500 тимчасово переміщеним особам.

Добре усвідомлюючи важливість того, щоб наші війська залишалися непомітними для ворога, працівники ЗУНУ, науковці, викладачі та студенти організували цілодобову роботу з плетіння маскувальних сіток, камуфляжного покриття та виготовлення кікімор. Ця робота не припиняється ні на мить. Щодень більше сіток, більше ентузіазму та більше натхнення у роботі. Університет робить свій внесок у велику перемогу України, кожен на своєму місці. Протягом 2022-2024 років колективом ЗУНУ власними силами зроблено і передано на передову 1730 маскувальних сіток, 410 камуфляжних костюмів, 170 накидок, 315 мобільних нош, 4500 окопних свічок та багато інших корисних речей.

Волонтерський центр класичного університету Тернополя допомагає не тільки триразовим харчуванням, а й надає необхідні речі для комфортного перебування за межами рідної домівки. Але найбільше знедолені потребують

психологічної допомоги, адже забути усе, що з ними сталося, неможливо, а жити потрібно, але відновивши душевний спокій. Тому працівники кафедри психології та соціальної роботи соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ надають постійну психологічну підтримку. Вони допомагають сім'ям подолати наслідки пережитого під час бомбардувань й адаптуватися до життя.

Щотижня волонтерський центр відправляє ліки та речі першої необхідності українцям, які знаходяться в складних умовах, а також гуманітарні вантажі бійцям на передову із медикаментами, продуктами харчування та інші речі першої необхідності. Придбану на зібрані колективом кошти машину швидкої допомоги відправлено у місто Лисичанськ. Студенти кафедри безпеки та правоохоронної діяльності разом зі слухачами навчально-наукового центру підготовки офіцерів запасу передали у 2023 році на передову 18 комплексів БпЛА, радіостанції Motorola, кабелі Starlink, у 2024 року – 27 БпЛА WIY GR 7 FPV. Студенти юридичного факультету відвідали поранених військових, які перебувають на лікуванні, привітали колядками та вінчуваннями, подарували нашим воїнам дух Різдва.

Оскільки використання крові є необхідним компонентом медичної допомоги для пацієнтів, які перебувають на лікуванні в закладах охорони здоров'я, волонтерський центр ЗУНУ передав 300 упаковок пакетів для крові у Тернопільський обласний центр служби крові. Окремий великий проєкт – військові аптечки за стандартом НАТО – сформовано і передано 400 штук.

Волонтерська діяльність не залишилася не поміченою. З нагоди Міжнародного дня волонтера студентів ЗУНУ нагороджено подяками за активну громадську діяльність та вагомий особистий внесок у розвиток волонтерства.

З упевненістю можна підсумувати, що з початком повномасштабного вторгнення ЗУНУ став осередком волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку військових, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від війни. Колектив університету, включаючи студентів, викладачів і працівників, об'єднав зусилля для допомоги армії та цивільному населенню. Ця багатогранна діяльність стала яскравим прикладом патріотизму, єдності та громадської свідомості, сприяючи нашій спільній боротьбі за перемогу України.

Не залишився осторонь процесу розвитку волонтерства в освіті й законодавчий орган держави. Згідно зі статтею 434 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, одним із завдань для української держави є сприяння молоді в отриманні знань, навичок та професійних умінь поза освітньою системою, зокрема в рамках волонтерської діяльності, та визнання цінності такого досвіду. Важливими учасниками цього процесу можуть стати заклади освіти, які мають значний вплив на формування людини майбутнього. Згідно з дослідженням Global Education Futures, важливим елементом освіти має стати навчання школярів навичкам соціальної відповідальності та підтримка їхнього

внеску в сталий розвиток суспільства. Волонтерство дає можливість молоді розвивати свої навички та отримувати практичний досвід, що є корисним не лише для подальшого вступу до закладів освіти, але й для виходу на ринок праці. Роботодавці все більше оцінюють соціальну відповідальність та волонтерський досвід як показник готовності працівника бути активним та ефективним у команді. Відтак, в умовах адаптації українського законодавства до права ЄС та розвитку культури соціальної відповідальності законодавчий орган України вбачає за необхідне сприяння розвитку волонтерської діяльності учасників освітнього процесу [3]. І ось 08 січня 2025 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку волонтерства серед здобувачів освіти». Цим законом передбачено адаптацію законодавства України до права ЄС в частині визнання результатів волонтерської діяльності, розвиток культури соціальної відповідальності в суспільстві, особливо серед дітей та молоді, та збільшення частки суспільства, охопленої волонтерською діяльністю. Законом передбачено внесення змін до законів України «Про повну загальну середню освіту», «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фахову передвищу освіту» та «Про волонтерську діяльність», зокрема щодо:

- закріплення права волонтерів на визнання набутих під час волонтерської діяльності компетентностей у порядку, передбаченому для визнання результатів неформальної та інформальної освіти;
- закріплення обов'язку керівника закладу освіти щодо сприяння розвитку волонтерства серед учасників освітнього процесу у вільний від занять час;
- уточнення права волонтера на зарахування часу волонтерської діяльності до практики в разі її відповідності освітній програмі закладу освіти за згодою закладу освіти;
- встановлення обов'язковості письмового підтвердження на здійснення волонтерської діяльності;
- визначення поняття «мотиваційний лист» [3].

Запропонований підхід, на думку правників, сприятиме розвитку волонтерської діяльності серед здобувачів освіти, формуванню активної громадянської позиції здобувачів освіти, їх громадянської культури та патріотизму (які визначено засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про освіту»), що заслуговує на особливу увагу, зокрема з огляду на гуманітарну кризу та інші несприятливі соціально-економічні явища, що стали наслідком повномасштабного російського воєнного вторгнення на територію України.

Висновки. Таким чином, не слід недооцінювати важливість таких процесів, як волонтерство і самоорганізація населення. Громадянська активність як тренд проявляється або у волонтерстві, або в участі в різних політичних і соціальних проєктах, і врешті-решт сприяє залученню все більш широких верств населення до процесів самоорганізації на місцевому та загальнодержавному рівнях.

Можна зазначити, що масовий суспільний волонтерський рух в Україні є мережевим, складається із симпатиків, а не членів, має різноманітне фінансування і попри певні недоліки є проявом реальних демократичних процесів, спрямованих на забезпечення стійкості тилу для перемоги на фронті.

Волонтерство в Україні, включаючи осіб академічної спільноти та учасників освітнього процесу, попри всі виклики залишається важливим елементом соціальної структури, сприяючи розвитку громадянського суспільства. Ефективне вирішення зазначених проблем може значно підняти роль та ефективність волонтерської діяльності.

Література:

1. Аналіз українського волонтерства на основі методології нових соціальних рухів. НІСД, 2022. Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-11/volonterstvo_01112022.pdf (дата звернення: 08.01.2025).
2. Волонтерство в Україні. Благодійний фонд UWCF. Режим доступу: <https://uwcfoundation.com/ua/blagotvoritelnost-v-ukraine/volonterstvo-v-ukraini> (дата звернення: 09.01.2025).
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку волонтерства серед здобувачів освіти». Режим доступу: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43945> (дата звернення: 10.01.2025).
4. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 09.01.2025).
5. United Nations Volunteers (UNV). Режим доступу: <https://www.unv.org/swvr/volunteers-count-their-work-deserves-be-counted> (дата звернення: 11.01.2025).

References:

1. Analiz Ukrainiskoho volonterstva na osnovi metodolohii novikh socialnikh rukhiv, NISS, 2022 [Analiz Ukrainiskoho Analysis of Ukrainian Volunteerism Based on the Methodology of New Social Movements. National Institute for Strategic Studies, 2022]. Retrieved from https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-11/volonterstvo_01112022.pdf [in Ukrainian].
2. Volonterstvo v Ukraini, UWUCF [Volunteering in Ukraine. United World Ukrainian Charity Foundation]. Retrieved from <https://uwcfoundation.com/ua/blagotvoritelnost-v-ukraine/volonterstvo-v-ukraini> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin do deiakikh zakonodavchikh aktiv Ukrainy shchodo spriannia rozvitku volonterstva v Ukrainy sered zdobuvachiv osvity” [Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Promoting Volunteerism Among Education Seekers»]. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43945> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy “Pro volontersku diialnist” vid 19.04.2011 N3236-VI [Law of Ukraine “On Volunteer Activities” from 19.04.2011 № 3236-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> [in Ukrainian].
5. United Nations Volunteers (UNV). Retrieved from <https://www.unv.org/swvr/volunteers-count-their-work-deserves-be-counted> [in English].